

Zeumertijd, wintertijd

Veul mense hebbe d'r moeite mee. De diere hebbe 'n biologische klok, die houwe gewoon d'r aaige tijd aan. Maor waer komp 't nou aallemael vandaen dà gedoe mè zeumer en wintertijd? Hêël lang geleeje toe d'r mè tijdmeting wier begonne, hiewe ze de rotaosie van d'n aerdbol aan. Maor dan mos ie ok nog een punt hebbe waeraan je dat kon mete. Daervoor koze ze de zon uit. Geleerde wisse toe al dat de aerde om de zon heen draaide en dà de zon ten opzichte van de aerde stilstaot.

Klokke hadde ze nò nie, dat kwam pas laeter, zô tege 't jaer 500. Monnike in een Benedictijner klôôster hebbe 't bedocht en huurde vakloi in om te maoke wat de monnike hadde bedocht. Monnikewaarek zôôgezeed. En voor die vakloi was 't meschie wel een haides karrewaai, wie zal 't zegge. En zô ontsting de twaolef uur meting.

Voor 't jaer 500 deeje ze dat met zonnwijzers. Op de Nieuwe Kaarek in Amsterdam hebbe ze aal hêël vroeg een zonnwijzer geplaatst. As de zon percies in 't zoije staot, wijs de zonnwijzer twaolef uur aan. Zô hebbe ze pas geleeje uitgevonge dat as wij nou denke dat 't 's zeumers twaolef uur is de zonnwijzer 13:40 uur aangeeft. Hoe komp 't nou dat 'r van afgeweke is? Nou deur overheersinge van de Franse. Die vonge dà wij in de Lêêge Lande heulieze tijd mosse aanhouwe: Midde Europese tijd, noemde ze dat. Laeter in 1892 zouwe me overgaon op Greenwich Tijd, de West Europese Tijd. De Engelse hadde toe nò gêên goeje naam in ons land, dus dà gong nie deur.

In 1909 zee de regering dà we d'n 'Amsterdamsche Tijd' mosse gaon aanhouwe. Da was de tijd die de zonnwijzer op de Nieuwe Kaarek aangaf. Dat liep deur tot de maond maai 1940. De Duitsers voerde toe de Midde Europese Tijd in en dat was veertig minute laeter as onze Amsterdamse Tijd. Gelijk wiere ok de zeumer en wintertijd ingevoerd. Nae d'n ôôlog wier dà gelijk afgeschaft.

Gehannes met de tijd begon overnieuw toe Europese amtenaere in 1977 hadde uitgevonge dat zeumer en wintertijd energie zouwe bespaore. Ondertusse zitte we daer nou al 45 jaer mee. Onderwaail zitte ze in Brussel aal weer te praote of ze afgeschaft zouwe motte worre.

Dus as de zonnwijzer van de Nieuwe Kaarek in Amsterdam nou 13:40 uur aangeeft is 't aaigelijk pas echt twaolef uur 's middas in de zeumertijd.

Zeun van Sjorse